

prominent OD'er, jhr. P. J. Six, chef-staf van de gewestelijk commandant Amsterdam, dat hij 'uit volstrekt betrouwbare bron vernomen had, dat Duitsland het door tekort aan smeermiddelen nog maar twee of drie weken zou kunnen volhouden.'¹ Veronderstelde Versteegh dat hij op zo korte termijn met de OD iets zou kunnen ondernemen? Wij nemen aan van niet. De organisatie was nog in opbouw, waarbij links en rechts talloze besprekingen gevoerd werden (met alle gevaren van dien²) en bezat nauwelijks wapens. Versteegh was van opinie dat zij, als eenmaal voldoende wapens bijeen waren en de organisatorische opbouw voltooid was, inderdaad strijd tegen de Duitsers moest leveren, 'zodra de tijd zich daartoe zou lenen.'³ Men zal dit laatste wel moeten interpreteren als: zodra de Engelsen weer in of vlakbij Nederland zouden vechten.

De taak die de OD na de bevrijding moest vervullen, werd door Versteegh nauwkeurig aangegeven in 'Richtlijnen voor gewestelijke-, districts- en plaatselijke commandanten'.⁴ Hij stipuleerde daarin dat de OD de bevelen 'van het alsdan in Den Haag gevormde bewind' zou gehoorzamen. Men moest orde en rust handhaven, overheidsgebouwen en openbare nutsbedrijven bezetten, lynchpartijen voorkomen, kampen voor politieke delinquenten inrichten, enz. enz. Voor de veelheid van taken zou men talloze leden nodig hebben; die moest men, aldus Versteegh, met voorzichtigheid aantrekken: 'zeer in het algemeen kan worden vertrouwd op de vroegere organisaties van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm, de SDAP en de Burgerwachten.' Kennelijk had Versteegh, als Westerveld vóór hem, een nauw contact met de voormannen der democratische politieke partijen die elkaar regelmatig in het Politiek Convent ontmoetten, speciaal met de voorzitter van de vroegere SDAP, Vorrink.

Versteeghs richtlijnen gingen begin september uit.

Op 12 september werd hij gearresteerd.

¹ P. J. Six, 8 mei 1958. ² Het gevoel voor *security* was nog steeds niet erg ontwikkeld. Toen kolonel H. Koot, de latere commandant van de binnenlandse strijdkrachten (1944-45), in '41 door twee officieren gevraagd werd, aan de OD mee te werken, werd hem tegelijk verteld dat generaal Röell de hoogste commandant was. 'Toen heb ik', aldus later Koot, 'tot deze twee jonge luitenants gezegd: . . . In dergelijke geheime groeperingen moogt gij alleen uw illegale vader en uw illegale zoon of zonen kennen, maar uw grootvader en uw kleinzonen moogt gij niet kennen. U kent nu al uw bet-bet-bet-overgrootvader. U bent maar tweede luitenant en u kent al de luitenant-generaal. Als dat waar is, is het niet juist opgezet.' (Getuige H. Koot, *Enq.*, dl. VII c, p. 162). ³ P. J. Six: 'Verslag over de OD' (1946), p. 4 (Doc II-582, a-1). ⁴ Tekst in (Staf van de bevelhebber der landstrijdkrachten, Sectie krijgsgeschiedenis), G. J. van Ojen: *De Binnenlandse Strijdkrachten* (1972), p. 839-44.